

РАДА ЕКОНОМІЧНОЇ БЕЗПЕКИ УКРАЇНИ

Моніторинг російського інформаційного простору

08.05.2025-15.05.2025

I. Російський ВПК

1. Загальний стан ВПК РФ

i. Скільки ракет X-101 планує виробити Росія у 2025 році¹

Згідно з розслідуванням 24 Каналу та приватної розвідкомпанії «Даллас», на основі документації «ТРВ-інженіринг» та замовлень УПКБ «Деталь», російський ВПК сформував держзамовлення на наступні 2 роки щонайменше на: 400 ракет X-101; ще 233 ракети — за іншими контрактами.

Для цього РФ задіює десятки підприємств, у т.ч. «Радугу», УПКБ «Деталь», білоруський «Інтеграл» та схеми із Китаєм і Казахстаном.

ii. Військовим передали чергову партію винищувачів Су-35С²

Росія передала чергову партію багатоцільових винищувачів Су-35С до складу бойової авіації. За даними ОАК, літаки пройшли заводські випробування та перекинуті на місце базування.

iii. «Уралвагонзавод» відправив у війська партії танків з урахуванням досвіду війни³

«Уралвагонзавод» передав армії чергову партію танків Т-90М «Прорыв» та Т-72Б3М, адаптованих до умов війни в Україні. З початку повномасштабного вторгнення у конструкцію танків внесено понад 200 змін, зокрема посилено бронювання проти дронів і ПТРК, удосконалено захист екіпажу (наприклад, кевларовий підбой), а також можливість інтеграції активного захисту типу «Арена-М».

iv. Понад 600 компаній Челябінської області залучено до кооперації держоборонзамовлення⁴

У Челябінській області понад 600 компаній уже залучені до кооперації в межах державного оборонного замовлення (ГОЗ) Росії. Після початку повномасштабної війни кількість учасників оборонної кооперації зросла у десятки разів — від 23 підприємств у 2022 році до сотень у 2025-му. До виконання контрактів залучають

¹ https://24tv.ua/ru/h-101-raketa-skolko-rossija-izgotovit-v-2025-godu-rassledovanie-24-kanal_n2810556

² <https://xn--b1aga5aadd.xn--p1ai/2025/%D0%93%D0%BE%D1%81%D0%BE%D0%B1%D0%BE%D1%80%D0%BE%D0%BD%D0%B7%D0%B0%D0%BA%D0%B0%D0%B7/>

³ <https://www.vesti.ru/article/4493766>

⁴ <https://74.ru/text/business/2025/05/13/75450245/?erid=2SDnjbwK2R3>

не лише великі заводи, а й середній, малий і мікробізнес (у т.ч. постачальники одягу, харчів, транспорту, страхових послуг).

Банк ПСБ виступає ключовим фінансовим посередником ГОЗ: супроводжує платежі, проводить методичну підготовку підприємств і надає фінансування. Завдяки цій структурі навіть дрібні постачальники отримують доступ до оборонних ланцюгів постачання. Серед інструментів — банківські гарантії, програма «ПСБ-Госзаказ+», контрактне фінансування. Галузь перебуває в стані високого завантаження та активної модернізації в умовах імпортозаміщення.

v. Іран готується передати РФ пускові установки для ракет малої дальності⁵

Іран готується передати Росії пускові установки до балістичних ракет малої дальності Fath-360 (радіус дії — до 120 км), які вже застосовувалися проти України. За даними Reuters, розгортання цих установок може посилити наступальні можливості РФ на фронті та підтверджує поглиблення військового союзу з Тегераном.

Передача затримувалась, зокрема, через технічні труднощі: пускові установки Fath-360 монтуються на європейські комерційні вантажівки, які потребували модифікацій. Через великі втрати техніки на війні в Україні Росія також могла потребувати власних адаптацій для інтеграції цього озброєння у свої сили/

2. Підприємства ВПК

i. Росія розбудовує завод вибухівки Я.М. Свердлова для затяжної війни⁶

Росія розширює оборонне виробництво: на заводі ім. Я. М. Свердлова в Бійську (Сибір) будується нова лінія з випуску потужних вибухових речовин — гексогену (RDX) і октогену (HMX). За даними Reuters, річна потужність сягатиме до 6000 тонн вибухівки, чого вистачить для виробництва понад 1,28 млн артилерійських снарядів калібру 152 мм (типу ОФ-29).

Підприємство входить до структури «Ростеху», а сировину (в т.ч. азотну кислоту) постачають через компанії, пов'язані з агрохімією і не підсанкційні. Завод розташований у віддаленому регіоні, що знижує ризик ударів БПЛА. Розширення демонструє курс РФ на довготривалу війну з масовим використанням артилерії попри санкції й нестачу імпорту.

ii. Уражено заводи «Базальт» і «Сплав»⁷

Обидва підприємства є системоутворюючими для російського ВПК: «Базальт» виготовляє боеприпаси та озброєння для всіх видів військ ЗС РФ; «Сплав» — єдиний виробник РСЗВ і боеприпасів до них (зокрема "Град", "Смерч", "Торнадо").

⁵ <https://korrespondent.net/world/4780256-iran-hotovytsia-peredat-rf-puskovye-ustanovky-dlia-raket-maloi-dalnosti>

⁶ <https://gazeta.ua/ru/articles/edu-and-science/ snaryady-vmesto-mira-rossiya-stroit-zavod-vzryvchatki-dlya-zatyazhnoj-voyny/1217235>

⁷ <https://www.pravda.com.ua/news/2025/05/7/7511090/>

3. Зброя, технології та інше

i. Нові зразки військової техніки на параді

На параді до 80-річчя перемоги РФ вперше продемонструвала новітні зразки техніки: важку вогнеметну систему ТОС-2 «Тосочка», колісну САУ «Мальва» калібру 152 мм, модернізовані РСЗВ «Торнадо-С», а також розвідувальні машини БРМ-1К нового покоління.

Поява цих систем свідчить про продовження переозброєння та інвестиції у ВПК РФ попри війну, санкції й втрати. Акцент на колісних платформах («Мальва») та системах залпового вогню підкреслює курс на маневрену артилерію і високу вогневу мобільність на фронті.

ii. В яких напрямках розвитку озброєнь Росія досягає успіхів⁸

Росія прискорює розвиток БПЛА, штучного інтелекту та зброї спрямованої енергії як ключових напрямів модернізації армії. На тлі дефіциту дронів Кремль робить ставку на масове виробництво та автономізацію систем: Lancet, Shahed, Rusak-S, Orlan-10 з РЕБ.

Особливу увагу приділено AI в системах управління для пришвидшення обробки даних і ураження систем C4ISR. Наприклад, С-500 «Прометей» — автоматизована ЗРС із обробкою даних у реальному часі.

Також розвивається лазерна зброя («Пересвет») і електромагнітні системи, спрямовані проти дронів, зв'язку та супутників НАТО. Західні експерти відзначають мобілізаційний режим в ОПК РФ, що скорочує технологічне відставання від США і Китаю.

iii. Нова ракета «Бандероль»

ГУР України розкрило характеристики нової російської крилатої ракети S8000 «Бандероль» виробництва підприємства «Кронштадт». Основний носій — БПЛА «Оріон», у майбутньому — гелікоптери Мі-28Н.

У ракеті понад 20 іноземних компонентів, зокрема 10 американських мікрочипів, а також чипи зі Швейцарії, Японії, Південної Кореї, Китаю, австралійський телеметричний модуль (або його копія з Китаю), японські акумулятори та китайський двигун.

Пальне — авіаційний керосин. Постачання деталей здійснює підсанкційний «Чип и Дип», не внесений до санкцій ЄС, Японії, Канади та Австралії.

II. Імпортозаміщення

⁸ <https://nationalinterest.org/blog/buzz/russias-race-to-develop-drones-ai-and-directed-energy-weapons>

1. Імпортозаміщення в електроніці

- i. *РАН: російський літографічний сканер на 193 нанометри з'явиться за кілька років*⁹

Про це сказав в інтерв'ю президент Російської академії наук Геннадій Красніков.

«Ми минулого року отримали сканер спільно з Білоруссю на довжині хвилі 350 нанометрів. Зараз уже випробовується наш сканер на довжині хвилі 248 нанометрів. Тривають роботи щодо нового сканера на довжині хвилі 193 нанометри, який буде призначений на 90 нанометрів і нижче. До речі, ця довжина хвилі дуже перспективна, тому що на ній робляться і п'ятинанометрові мікросхеми. Думаю, сканер (російський літографічний сканер на довжині хвилі 193 нанометри - прим. ТАСС) з'явиться років за два», - сказав Геннадій Красніков.

Літографічний сканер - це пристрій, що використовується для створення мікросхем.

- ii. *Співзасновник МЦСТ пообіцяв через два роки випустити процесор на новій архітектурі*¹⁰

Російський інженер і вчений разом із сином працює над проектом зі створення чипа на новій архітектурі «Ельбрус-Б». Планується, що чип на ній з'явиться до 2027 р. Особливість архітектури полягає в паралелізмі обчислень. За запевненням розробників, вона перевершуватиме імениті іноземні архітектури «в 30-200 разів».

«Ельбрус-Б» - це паралельна обчислювальна система, що складається з алгоритмічної мови, операційної системи та апаратної архітектури мікропроцесора. Ця архітектура розробляється як відкрита з можливістю залучення до роботи всіх зацікавлених учасників, зокрема закордонних.

«Потужність мікропроцесора «Ельбрус-Б», виробленого за технологією 90 нанометрів (нм), можна порівняти з потужністю зарубіжного процесора (RISC-V, X86, PowerPC, ARM), виробленого за технологією 14 нм. А потужність процесора «Ельбрус-Б», виробленого за технологією 5 нм, «узагалі навряд чи буде досягнута коли-небудь на зарубіжних архітектурах», - за словами учасника проекту.

2. Імпортозаміщення у суднобудуванні

- i. *Уряд РФ актуалізував Стратегію розвитку суднобудівної промисловості*¹¹

У рамках Стратегії, одним із головних напрямків роботи стане імпортозаміщення лінійки суднового комплектувального обладнання - до 2036 року половину такої продукції випускатимуть у Росії, а до 2050 року частку російських комплектувальних планується збільшити до 80%.

⁹ <https://t.me/niiet/8270>

¹⁰ <https://t.me/niiet/8260>

¹¹ https://t.me/ritm_magazine/670

III. Машинобудування

1. Інвестиції в російське машинобудування

i. Власники розробника ІТ-рішень «Групи Астра» купують виробника роботів¹²

Інвесткомпанія «Вартон» колишнього учасника списку Forbes і головного власника розробника софту «Група Астра» Дениса Фролова та гендиректора останньої Іллі Сівцева домовилася про купівлю контрольного пакета в розробнику промислових роботів Technored, дізнався Forbes. Аналітики оцінюють угоду в 600-700 млн рублів з урахуванням премії за контроль.

Інвесткомпанія «Вартон» і розробник промислових роботів Technored уклали корпоративний договір. Документ на церемонії в особливій економічній зоні «Технополіс Москва» підписали генеральний директор «Вартон» Ілля Сівцев і генеральний директор і засновник Technored Артем Лукін.

За словами експертів, розвитку цього сегмента ринку сприяє відхід західних компаній і курс влади на розвиток імпортозаміщення у поєднанні з заходами державної підтримки, що відкриває нішу для інвесторів.

ii. Мінпромторг підтримує виробників верстатів і роботів¹³

Міністерство оголосило конкурсний відбір російських виробників засобів виробництва та автоматизації на відшкодування витрат, пов'язаних зі сплатою відсотків за кредитами на поповнення оборотних коштів та (або) на фінансування поточної виробничої діяльності. Приймати заявки будуть з 12 по 30 травня.

Максимальна субсидія, яку можуть отримати: виробники верстатноінструментальної продукції - 250 млн рублів; виробники промислової робототехніки - 75 млн рублів; виробники ливарного, термічного обладнання - 75 млн рублів.

Зрозуміло, є і кілька умов отримання субсидії. Вироблена продукція повинна бути включена до Реєстру російської продукції, у компанії не повинно бути боргів перед Російською Федерацією і прострочень з повернення інших субсидій, учасник відбору не є іноземною юридичною особою тощо.

2. Вихід іноземних компаній з ринку РФ

i. Шведський гігант ABB остаточно йде з Росії слідом за Bosch, Siemens і Schneider Electric¹⁴

Шведсько-швейцарська компанія ABB Ltd., що спеціалізується на електротехніці та робототехніці, отримала дозвіл на продаж свого російського бізнесу. Згідно з розпорядженням Путіна, 100% частки ТОВ «АББ» від ABB Asea Brown Boveri Ltd (99%) і ABB Verwaltungs AG (1%) придбаває АТ «Концепт-Інвест».

Також АТ «Концепт-Інвест» викупить по 1% частки в калінінградському ТОВ «РУОПЦ» (операційний центр ABB) і ТОВ «РУАЕ» (електрообладнання, Липецька область), які на 99% контролюються ТОВ «АББ».

ABB оголосила про вихід з Росії в 2022 році через санкції та логістичні складнощі, але угода оформлена тільки зараз.

¹² <https://www.forbes.ru/tekhnologii/537226-vospolnili-deficit-zeleza-vladel-cy-gruppy-astra-pokupaut-proizvoditela-robotov>

¹³ https://t.me/mash_tech/4543

¹⁴ <https://www.ixbt.com/news/2025/05/11/abb-bosch-siemens-schneider-electric.html>

3. *Російські машинобудівні підприємства*

- i. *Держкорпораціям дозволили закуповувати іноземну робототехніку для виробництв¹⁵*

Держкорпорації «Ростех», «Росатом» і «Роскосмос» отримали дозвіл від уряду Росії на придбання іноземної техніки для роботизації виробництв. Плани роботизації, узгоджені Мінпромторгом, передбачають, що на 10 тис. працівників припадатиме до 230 роботів до 2030 року. Представник «Ростеха» зазначив, що мета у 230 роботів «досяжна», але поточний рівень нижчий (на 2024 рік — 33 роботи на 10 тис. осіб).

Постанова уряду №1875 забороняє закупівлю іноземної робототехніки тільки за одним з 12 кодів ОКВЕД, дозволяючи держкорпораціям вибирати продукцію за іншими кодами, де національний режим не застосовується. Керуючий партнер Veta Ілля Жарський пояснив, що на практиці замовники матимуть право закуповувати імпорт, якщо він краще відповідає вимогам, навіть за наявності російських аналогів.

Незалежний аналітик Олексій Бойко додав, що закордонні рішення часто дешевші та ефективніші, що стимулює їх закупівлю для швидкого зростання продуктивності.

4. *Нові розробки й машинобудівні заводи*

- i. *«Група Астра» і Technored створюють платформу для управління роботами¹⁶*

Російський розробник IT-рішень «Група Астра» і виробник роботизованих систем Technored домовилися про спільну розробку програмного забезпечення для повного циклу роботизації промислових підприємств.

Повідомляється, що «Група Астра» буде розробляти ПЗ, яке дозволить об'єднувати різних роботів в єдину систему так званих «розумних підприємств». Сам софт компанія створить на базі операційної системи (ОС) Astra Linux Embedded.

Експерти відзначають, що на ринку програмного забезпечення для промислової роботизації вже розробляють схожі рішення «Сбер» і «Яндекс».

- ii. *У «Технополісі Москва» відкрився майданчик для локалізації російських виробників і створення рішень в робототехніці¹⁷*

В особливій економічній зоні «Технополіс Москва» відкрився «Робоцентр Technored». Це перша черга виробництва площею 2,5 тисячі квадратних метрів. Майданчик стане новим центром інновацій і драйвером розвитку робототехніки в Росії.

«Робоцентр Technored» — новий майданчик у Центральному федеральному окрузі для локалізації російських виробників і створення спільних рішень у промисловій роботизації. До 2030 року тут з'явиться понад 30 інноваційних роботизованих рішень. Потужність центру дозволить виготовити до 25 тисяч

¹⁵ <https://incruussia.ru/news/goskorporatsiyam-razreshili-zakupat-inostrannuyu-robototekniku-dlya-proizvodstv/> ;
<https://www.vesti.ru/article/4499337?ysclid=map4w2oa6v169430661>

¹⁶ <https://www.vedomosti.ru/technology/articles/2025/05/15/1110178-gruppa-astra-i-technored-sozhdadut-platformu> ;

<https://telecomdaily.ru/news/2025/05/15/v-rossii-poyavitsya-eshche-odin-soft-dlya-robotov>

¹⁷ <https://habr.com/ru/news/909440/>

роботів, що забезпечить 30% цілей національного проєкту «Засоби виробництва та автоматизації».

У відкритті майданчика взяли участь заступник міністра промисловості й торгівлі Іванов Михайло, генеральний директор ОЕЗ «Технополіс Москва», представники урядів Росії й Москви, великі російські компанії та експерти галузі.

5. Судові справи

- i. Невдала спроба створити виробництво верстатів для «Ростеха» призвела до 18 років в'язниці для Петрових¹⁸*

Суд у Липецьку засудив Володимира і Кирила Петрових, колишніх співвласників місцевого верстатобудівного підприємства, до 3 і 15 років позбавлення волі відповідно за розкрадання 52 млн рублів, виділених «Станкопром» (входить до «Ростех») на створення виробництва верстатів. Суд визнав їх винними в шахрайстві: майно, в яке були вкладені кошти держкорпорації, було закладено без її відома, а згодом вилучено за борги.

Процес проходив заочно, оскільки Петрови покинули Росію. Вирок поки не набрав чинності й може буде оскаржений — адвокат стверджує, що звинувачення необґрунтовані. Раніше вони вже були засуджені в іншій справі за держзамовлення на терміни 14 і 6,5 років.

IV. Стратегічні матеріали

1. Огляд ринку стратегічних матеріалів в Росії

- i. Роснедра виставили на аукціон титанове родовище в Мурманській області¹⁹*

Роснедра виставили на аукціон ділянку надр Гремяха-Вирмес у Мурманській області із запасами титану і фосфору, впливає з даних інформаційної системи ГІС «Торги».

Заявки приймають до 4 червня, а самі торги заплановано на 20 червня. Ліцензія надається на 25 років. Стартовий платіж становить 221,888 мільйона рублів, а крок аукціону - 22,19 мільйона. Площа ділянки - 3,82 квадратного кілометра.

Зазначається, що запаси руди титану за категорією C2 оцінюються в 74,3 мільйона тонн із середнім вмістом у 6,85%, за B+C1+C2 - 166,3 мільйона тонн за середнього вмісту в 6,95%. При цьому запаси оксиду титану за категорією C2 становлять приблизно 5,09 мільйона тонн, а оксиду фосфору - 2,4 мільйона тонн, за B+C1+C2 - 11,6 мільйона тонн титану і 5,5 мільйона тонн фосфору.

- ii. Новий надтвердий сплав розробили вчені Челябінська²⁰*

Вчені Південно-Уральського державного університету розробили унікальний високоентропійний сплав, що поєднує виняткову твердість із низькою собівартістю. Інноваційний металевий матеріал вирішує критичну проблему промисловості — потребу в міцних і водночас економічно вигідних сплавах.

¹⁸ <https://www.viborsalavat.com/pravo/%D0%BD%D0%B5%D1%83%D0%B4%D0%B0%D1%87%D0%BD%D0%B0%D1%8F-%D0%BF%D0%BE%D0%BF%D1%8B%D1%82%D0%BA%D0%B0-%D1%81%D0%BE%D0%B7%D0%B4%D0%B0%D1%82%D1%8C-%D0%BF%D1%80%D0%BE%D0%B8%D0%B7%D0%B2%D0%BE%D0%B4%D1%81/> ;
<https://kartoteka.news/amp/news/120512-rocteh-obvinil-petrovyh-v-prisvoenii-sredstv-prednaznachennyh-dlja-serijnogo-proizvodstva-stankov>

¹⁹ <https://1prime.ru/20250512/rosnedra-857491776.html>

²⁰ <https://chel.arhiv.gov74.ru/minprom/news/view.htm?id=11665218>

Ключова інновація полягає в модифікації складу сплаву: збільшення частки заліза до 40% та оптимізація пропорцій нікелю, хрому, молібдену й алюмінію. При цьому мікротвердість матеріалу зросла на 168% порівняно зі стандартними варіантами.

Традиційні високоентропійні сплави містять не менше п'яти елементів із вмістом від 5 до 35 атомних відсотків кожен, що робить їх дорогими у виробництві. Челябінська розробка забезпечує аналогічні або кращі механічні властивості при значно нижчій вартості.

Новий сплав особливо перспективний для авіа- та машинобудування, зокрема для виготовлення металорізального інструменту та деталей двигунів, де потрібні одночасно висока зносостійкість і економічність. Дослідження реалізовано в рамках програми "Пріоритет 2030" на базі Уральського міжрегіонального науково-освітнього центру світового рівня.

2. Міжнародна співпраця

- i. *«Росатом» співпрацюватиме з Індією щодо рідкісних і рідкоземельних металів²¹*

Відповідну декларацію в Москві підписали представники «Гиредмета» і Ради наукових і промислових досліджень Індії.

Документ передбачає якісне підвищення рівня академічного, наукового і дослідницького співробітництва та взаємодії між російськими та індійськими вченими.

Як зазначив директор хіміко-технологічного кластера «Росатом Наука» Андрій Голіней, серед ключових тем, що становлять взаємний інтерес, - розробка технологій глибокого перероблення сировини, яка містить рідкоземельні та рідкісні метали.

Йдеться про створення і впровадження технологій комплексної переробки рідкісних і рідкоземельних металів (РМ і РЗМ), сировини для отримання високочистих металів, їхніх сполук, сплавів і матеріалів для електронної, хімічної та атомної промисловості. Інтерес РФ полягає в масштабуванні технологій до пілотних виробництв з подальшою інтеграцією в промисловість обох країн.

3. Розвідування нових родовищ

- i. *Росія шукатиме критичні мінерали в окупованих регіонах²²*

Міністерство природних ресурсів Росії під керівництвом Олександра Козлова готує програму геологічної розвідки критично важливої сировини в ЛНР, ДНР, Запорізькій та Херсонській областях. Ця розвідка є частиною другого етапу федерального проекту "Геологія: відродження легенди", що стартував у 2025 році.

Планується детально розвідати близько 70 ділянок, з акцентом на пошуку критично важливих мінералів: вольфраму, графіту, літію, марганцю, молібдену, титану та урану.

²¹ <https://strana-rosatom.ru/2025/05/12/rosatom-budet-sotrudnicat-s-indi/>

²² <https://mashnews.ru/pojti-v-razvedku-rossiya-budet-iskat-kriticheskie-mineraly-v-novyix-regionax.html>

На цих територіях розташовані потенційно цінні родовища, зокрема Шевченківське літєве поле в Донецькій області з запасами до 13,8 млн тонн руди та родовище титану "Крута Балка" в Запоріжжі, де зосереджено близько 20% світових запасів титану.

Роснадра повідомили про проведення аукціонів на 15 ділянок надр твердих корисних копалин у третьому кварталі 2025 року, проте жодна з них не розташована на територіях нових регіонів РФ.

V. Обхід санкцій

1. Розкриття випадків обходу санкцій

i. Кремль таємно закуповує будівельну техніку західного виробництва²³

Про це йдеться в розслідуванні грузинського видання iFact. Незважаючи на міжнародні санкції, накладені на Росію після повномасштабного вторгнення, країна-агресор продовжує отримувати західну техніку.

Росія в обхід санкцій масово отримує важку будівельну техніку західного виробництва - бульдозери, екскаватори, трактори таких компаній, як New Holland (Італія), Claas (Німеччина), Case (США) - через Грузію.

Ця техніка формально експортується до Вірменії, Киргизстану або Узбекистану, але фактично потрапляє в Росію, що підтверджується статистичними розбіжностями між даними країн-експортерів і країн-одержувачів.

ii. Росія знайшла новий шлях для обходу нафтових санкцій²⁴

Згідно з даними Служби зовнішньої розвідки України, країна-агресор у поточному році активізувала використання індонезійського порту Каріmun як одного з основних перевалочних пунктів російської нафти. При цьому влада Індонезії не здійснює контролю над роботою терміналу: він розташований у зоні вільної торгівлі та поза юрисдикцією країни.

За даними розвідки, російські нафтопродукти доставляються сюди, де змішуються з продукцією з інших країн, що дає змогу вказувати їх як індонезійські. Ця схема дає можливість уникнути обмежень, введених західними країнами.

З початку 2025 року через Каріmun було експортовано близько 590 тисяч тонн мазуту з російського порту Усть-Луга. Також повідомляється про відправку близько 217 тисяч тонн дизельного палива, 50 тисяч тонн сирової нафти і ще 217 тисяч тонн дизеля. У березні та квітні цього року щонайменше три танкери, які перебувають під санкціями ЄС і Великої Британії, доставили вантажі в порт Каріmun. Посередниками під час таких операцій виступають малопомітні торговельні компанії, які часто змінюють назви до завершення маршрутів.

²³ <https://www.obozrevatel.com/ekonomika-glavnaya/economy/kreml-tajno-zakupaet-stroitelnyuyu-tehniku-zapadnogo-proizvodstva-kto-pomogaet-rf-obhodit-sanktsii.htm>
<https://ifact.ge/en/sanction-loophole-hidden-route-to-russia/>

²⁴ https://www.dialog.ua/business/313690_1746995833

Завдяки згаданому вище маршруту російські нафтопродукти потрапляють на ринки Китаю, Сінгапуру, Малайзії.

iii. Польща: арешти та обшуки через ввезення деревини в обхід санкцій²⁵

Національна податкова адміністрація Польщі (KAS) повідомила про серію обшуків і затримань у рамках розслідування незаконного ввезення деревини з Білорусі та Росії в порушення санкційного режиму ЄС. Учора стало відомо про три арешти - підозрювані перебувають під вартою і обвинувачуються в незаконному ввезенні фанери з берези. Ця операція - частина ширшої кампанії, яку польська влада веде вже кілька місяців. Раніше подібні дії не набували широкого розголосу. Події розвивалися наступним чином:

У лютому в Любліні було конфісковано 1800 піддонів фанери, ввезених через Китай і Казахстан. Це постачання оцінюють у 3,2 млн злотих, і щодо нього готують 15 кримінальних справ.

У квітні в порту Гдині було вилучено 30 піддонів деревини, яка, ймовірно, надійшла з Білорусі. У Гданську - фанера, оформлена як поставка з Тунісу, але, за версією слідства, походження - знову Білорусь і Росія. Загальна вартість вилученої продукції перевищила 1 млн злотих.

VI. Нові санкційні пакети та регулювання

1. Санкції ЄС

i. Посли країн ЄС схвалили 17-й пакет санкцій проти Росії²⁶

Посли Євросоюзу 14 травня погодили 17-й пакет санкцій проти Росії. Ухвалення рішення пізніше підтвердила президентка Єврокомісії Урсула Фон дер Ляєн. Тепер рішення має затвердити Рада ЄС.

Пакет включає санкції проти майже 200 суден, зокрема танкерів так званого тіньового флоту, приблизно 30 компаній, що сприяли обходу обмежень, а також 75 фізичних та юридичних осіб, пов'язаних з оборонною галуззю Росії, пише ЕП із посиланням на джерела. Очікується, що офіційно новий пакет санкцій буде ухвалено наступного тижня.

Санкції не пов'язані з новими вимогами 30-денного припинення вогню. Ці санкції готувалися протягом декількох тижнів, тобто ще до того, як Москва відмовилася прийняти пропозицію про 30-денне припинення вогню в Україні з 12 травня, з якою виступили в Києві президент України Володимир Зеленський, канцлер ФРН Фрідріх Мерц, президент Франції Емманюель Макрон і прем'єр-міністри Великої Британії та Польщі Кір Стармер і Дональд Туск.

²⁵ <https://t.me/sanctionstimes/2166>

²⁶ <https://forbes.ua/news/posli-krain-es-skhvalili-17-y-paket-sanktsiy-proti-rosii-14052025-29723> ;
<https://www.dw.com/ru/posly-es-utverdili-17j-paket-sankcij-protiv-rf/a-72535688>

ii. Рада ЄС радикально розширює критерії санкцій²⁷

За новинами про новий, 17-й пакет санкцій, пов'язаний головним чином з «тіньовим флотом» РФ, залишилася непоміченою концептуальна зміна санкційного режиму ЄС. Рада ЄС вкотре змінює критерії для санкцій проти бізнесменів.

Тепер провідні бізнесмени, які вийшли з бізнесу після 24.02.2022, як і раніше, вважаються підсанкційними, якщо тільки вони не зможуть надати переконливі докази протилежного, включаючи заяви, що засуджують дії російської влади.

Також вводиться новий критерій для санкцій - особи, які сприяли провідним бізнесменам у відчуженні майна.

iii. Бельгія хоче створити міжнародну коаліцію для збереження заморожених активів РФ²⁸

Бельгія готова виступити ініціатором створення міжнародної коаліції з метою збереження заморожених російських активів, якщо санкції Євросоюзу не будуть поновлені цього літа.

«Ми не можемо взяти на себе всі ризики – ані юридичні, ані фінансові. Необхідно колективне рішення. Ми прагнемо створити “коаліцію охочих” – цього разу, щоб утримати російські активи замороженими», – наголосив міністр закордонних справ Бельгії Максим Прево.

Бельгійський уряд вже працює над юридичним аналізом ситуації, адже можливі судові позови з боку Росії, якщо дії будуть сприйняті як такі, що суперечать міжнародному праву.

iv. Франція вимагає нових санкцій, які можуть задушити економіку Росії²⁹

Міністр закордонних справ Жан-Ноель Барро заявив, що попередні обмеження не змусили Кремль припинити війну в Україні, тому потрібні жорсткіші заходи.

"Тому ми повинні готуватися до розширення руйнівних санкцій, які можуть раз і назавжди задушити російську економіку", — сказав Барро.

Барро також повідомив, що в Туреччині обговорюватиме з американським сенатором Ліндсі Гремом новий законопроект США, який передбачає 500-відсоткові мита для країн, що купують російську нафту.

"Росія знайшла способи обійти блокування, запроваджене Європою і США, тому перекриття крана схопить Росію за горло", — наголосив французький міністр.

²⁷ <https://t.me/lawsanctions/2086>

²⁸ <https://fakty.com.ua/ua/ukraine/20250515-zavershyty-vijnu-rf-proty-ukrayiny-mozhna-lyshe-dyplomatychnym-shlyahom-rubio/>

²⁹ <https://epravda.com.ua/power/franciya-vimagaye-novih-sankciy-yaki-mozhut-zadushiti-ekonomiku-rosiji-806667/>

2. Санкції США

- i. Нові санкції США проти Росії можуть бути найжорсткішими за весь час - Келлог³⁰*

Спеціальний представник президента США з питань України генерал Кіт Келлог заявив, що США готові до введення нових санкцій проти Росії в разі необхідності.

«Сполучені Штати дійсно підготували закон про санкції проти Росії 2025 року, і понад 70 сенаторів підписалися під ним, і це можуть бути значні санкції. Ми говоримо в першу чергу про їхній центральний банк або санкції проти того, що ми називаємо темним флотом або тіньовим флотом, ви знаєте, і 70% цього надходить з Балтики. Ви можете почати переслідувати тіньовий флот і атакувати їх, ви знаєте економіку цього, і ми попередили президента Путіна про це: дивіться, це стає дуже серйозним, ці санкції дуже серйозні, вони жорсткіші, ніж ми коли-небудь бачили раніше, європейці діють так само», - розповів Келлог в ефірі телеканалу Fox.

- ii. У США представили законопроект про вбудовування технологій відстеження в потужні ШІ-чипи та відеокарти³¹*

Сенатор Том Коттон з Арканзасу представив законопроект, який вимагає вбудувати геолокаційні технології в потужні графічні та ШІ-процесори. Мета — не допустити, щоб такі пристрої потрапляли до рук недружніх країн, таких як Китай.

Законопроект поширюється на широке коло продукції. Він стосується ШІ-процесорів, серверів для високопродуктивних обчислень, а також графічних карт високого класу, таких як Nvidia GeForce RTX 4090 і RTX 5090. Ці пристрої підпадають під експортні коди 3A090, 4A090, 4A003.z і 3A001.z.

Виробники, такі як AMD, Intel і Nvidia, будуть зобов'язані додавати в пристрої функції відстеження. Термін — шість місяців після набрання законом чинності. Ці функції повинні дозволяти визначати точне місцезнаходження чипа і підтверджувати, що він знаходиться за вказаною адресою. Також компанії зобов'язані стежити за переміщенням своєї продукції після експорту.

Міністр торгівлі США отримає право перевіряти місцезнаходження і власників таких пристроїв. Буде створено реєстр, до якого внесуть кінцевих користувачів. Якщо пристрій виявиться не за призначенням або буде зламано, виробник зобов'язаний повідомити про це в Бюро промисловості та безпеки.

3. Санкції Великобританії

- i. Великобританія додала до санкційних списків щодо Росії СК «Согласие», компанії з Гонконгу та Норвегії, понад 100 танкерів³²*

³⁰ <https://ru.interfax.com.ua/news/political/1071497.html>

³¹ <https://habr.com/ru/news/909136/>

³² <https://ru.interfax.com.ua/news/general/1070348.html>

Британська влада 9 травня поповнила санкційні списки щодо РФ страховою компанією «Согласие» і ще трьома структурами, а також п'ятьма фізичними особами, йдеться в пресрелізі Мінфіну Британії.

Зокрема, до «чорних списків» додали гонконзькі BX Energy і Nord Axis Ltd і зареєстровану в Норвегії компанію Romarine AS, а також п'ятьох осіб - Ахмеда Керімова, Тахіра Гараєва, Анара Мадатлі, Талата Сафарова і Етібара Еюба. Крім того, за даними британських ЗМІ, санкції введено проти понад 100 танкерів.

У Мінфіні уточнили, що санкції передбачають заморожування активів, інші обмеження на фінансові операції та інвестиції. Прем'єр-міністр Сполученого Королівства Кір Стармер пояснив введення санкцій загрозами РФ для національної безпеки.

ii. Великобританія розширює список осіб, зобов'язаних повідомляти про порушення режимів санкцій³³

З 14 травня розширюється список осіб, на яких поширюється обов'язок звітності в OFSI про можливі порушення в санкційного законодавства. Такими особами є: арбітражні керівники, ріелтори, учасники ринку творів мистецтва (від 10 000 євро і більше), продавці дорогих товарів (не менше 10 000 євро).

Вищезазначені особи зобов'язані якомога швидше поінформувати OFSI, якщо вони знають або мають розумні підстави вважати, що будь-яка особа включена до санкційного списку або порушила санкційне законодавство Великої Британії.

У разі недотримання обов'язку щодо звітності особам загрожує тюремне ув'язнення та / або штраф у розмірі до 1 мільйона фунтів стерлінгів або сума в розмірі 50% від суми угоди, залежно від того, яка більша.

4. Санкції України

i. Законопроект щодо боротьби з «тіньовим флотом»³⁴

13 травня Верховна Рада України в першому читанні прийняла за основу законопроект 13020 «Про внесення змін до Закону «Про санкції» щодо застосування санкцій до суден, повітряних суден».

Підставою для введення санкцій є встановлення факту використання морських і повітряних суден у діяльності, яка створює реальні та/або потенційні загрози національним інтересам, національній безпеці, територіальній цілісності, суверенітету і незалежності України.

Чинне законодавство України дозволяє вводити санкції тільки щодо юридичних та фізичних осіб, але не дозволяє вводити санкції щодо морських суден і літаків.

Згідно з текстом пояснювальної записки, санкції та арешти суден дозволять посилити безпеку України та обмежити діяльність «тіньового флоту» Росії.

³³ <https://t.me/lawsanctions/2085>

³⁴ <https://t.me/lawsanctions/2084>

Службі безпеки України та органам розвідки поставлено завдання щодо виявлення та встановлення фактів використання суден, повітряних суден у діяльності, яка створює реальні та/або потенційні загрози національним інтересам, національній безпеці, територіальній цілісності, суверенітету та незалежності України.

ii. Нові санкції України³⁵

9 травня президент України своїм указом №301/2025 ввів санкції щодо 58 фізичних та 74 юридичних осіб.

Крім російських осіб, санкції також введені щодо компаній з Білорусі, Китаю, Ірану та Узбекистану.

³⁵ <https://t.me/lawsanctions/2080>